

Verslag stuurgroep piloottraject digitaal statiegeld 31 mei 2023

////////////////////////////////////
 Auteur: Anne D'Haese
 //////////////////////////////////////

Aanwezig:

- OVAM: Luc Goeteyn (voorzitter), Anne D'Haese, Piet De Baere
- Kabinet: Nick Vliegen
- Fost Plus: Steven Boussemaere, Veerle Put (projectleider DDRS)
- Fevia: Ann Nachtergaele
- Comeos: Marie Van Breusegem
- VVSG/interafval: Loes Weemaels
- IVCie: Marc Adams

Agenda:

- 1) Goedkeuring verslag van 26 april
- 2) Aanpassingen stappenplan (tijdsplan)
- 3) Opstart eerste pilootprojecten
- 4) Testprotocol half-open/open testomgevingen
- 5) Opvolgen discussie rond communicatie
- 6) Rondvraag

1 Goedkeuring verslag SG 26 april

Loes Weemaels formuleert nog volgende aanvulling bij het vorige verslag:

- Het is belangrijk om de fraudegevoeligheid op alle vlakken en zoveel mogelijk verschillende manieren te testen. Kan men bv. foto nemen van die unieke code op vuilnisbakken en achteraf overall scannen?

2 Aanpassingen stappenplan

Veerle Put geeft toelichting bij het stappenplan.

De timing voor afronding van de pilootprojecten in open omgeving werd vervroegd zodat alle pilootprojecten op het terrein afgerond zijn tegen eind oktober. Dit laat toe tijdig de info uit de evaluatie beschikbaar te hebben om een onderbouwd advies mbt digitaal statiegeld te kunnen formuleren tegen eind 2023, maar is zeer ambitieus. Fost Plus wijst erop dat er bij het eerste pilootproject de tijd tussen selectie en opstart amper 1 maand bedroeg. Bij de halfopen en open omgeving wordt dit opzet nog complexer.

Er wordt voorgesteld om medio november een extra overleg van de stuurgroep te plannen om de resultaten van de pilootprojecten in open omgeving te bespreken en een ontwerpadvies voor te bereiden. Vervolgens wordt de klankbordgroep (22 nov.) betrokken, om het advies op de stuurgroep van (29 nov.) te finaliseren.

Marc Adams pleit ervoor de resultaten nog vroeger beschikbaar te hebben, gezien voordien een uitspraak nodig is over de erkenning van Fost Plus. Dit is echter praktisch niet te realiseren, en men betwijfelt of dit ook nodig is. Een aantal tussentijdse vaststellingen op basis van de piloten in gesloten en halfopen omgeving en informatie uit Wallonië (studie, keuzes) moet in principe voldoende context bieden.

Bij de halfopen omgeving krijgen de 3 geselecteerde kandidaten opnieuw de kans om een voorstel in te dienen, ook DDRS Alliance wiens voorstel voor de gesloten omgeving onvoldoende kwalitatief werd bevonden.

De homescanners zullen binnen de roadmap DDRS worden getest. Het gaat hier niet echt om een bevraging; verschillende doelgroepen worden begeleid in hoe ze het toestel gebruiken. Op basis daarvan kan de scanner worden aangepast. Er wordt gewerkt met 5 doelgroepen (juniores, senioren, daklozen, mindervaliden, digitaal onbereikbare zones) die door de Waalse overheid werden gekozen. Deze moeten nog definitief bevestigd worden.

Loes Weemaels wijst erop dat deze testen belangrijke informatie over participatie bevatten en best gedeeld worden met stuurgroep en klankbordgroep, om de nodige bezorgdheden weg te nemen.

3 Opstart eerste pilootprojecten

Veerle Put geeft toelichting bij de opstart.

Het Litterbits project op de Corda campus startte op 23 mei. Flesjes en blikjes worden verspreid via de verkoopautomaten en daarnaast ook in de cafetaria. Gezien het mooie weer werden ook een aantal vuilnisbakken buiten geplaatst aan het terras (ook al gaat het hier strikt genomen om een gesloten omgeving). Het project van Unbox startte op 30 mei bij KBC in Leuven. Verspreiding van flesjes en blikjes gebeurt hier via verkoopautomaten. Bij Litterbits kan de gebruiker verzoeken om het statiegeld terugbetaald te krijgen vanaf 1 euro; bij Unbox vraagt (en krijgt) de gebruiker op het einde van de testperiode het statiegeld terug.

Wekelijks wordt een update aan Fost Plus bezorgd, cf. het monitoring-voorbeeld op slide 5-6 (stavaza pilots). Tot nu toe geen grote problemen gemeld in de opstartweek.

Opmerkingen van de stuurgroep bij het voorstel van evaluatiecriteria (slide 9-16)

- Veerle geeft aan dat de vermelding van “litter counts” hier foutief is. Deze gebeuren enkel in de halfopen en open testomgeving. In de gesloten omgeving wordt enkel de flow (waaronder ook de betaling) getest.

- Loes Weemaels vraagt om de indicator voor “effectiviteit” te verduidelijken, nl. % returned beverage packaging against sold beverage packaging during pilot. Is “returned” te begrijpen als gescand of geteld? Fost Plus geeft aan dat het hier gaat over de gescande blikjes. In theorie zijn er dan 2 afwijkingen mogelijk tussen “returned” en “gescand”:
  - Men kan een blikje scannen en dan toch foutief weggooien (zwerfvuil of in het restafval). Bovendien kan men in de testomgeving het statiegeld nog onmiddellijk innen na verkoop en voor consumptie. Dat kan het risico vergroten dat men de verpakking nadien toch nog foutief weggooit, en is dan eigenlijk een maat voor de fraudegevoeligheid op het sorteergedrag.
  - Omgekeerd kan men de verpakking wel correct sorteren, maar deze toch niet scannen en dus het statiegeld niet claimen.
 Er wordt gevraagd om daarom toch ook een controle op het restafval of PMD te doen. Fost Plus bekijkt of men dit kan doen via steekproeven. Volledige tellingen zijn praktisch gezien niet haalbaar.
- Er wordt gevraagd om in de bevraging ook te polsen naar de bereidheid van de gebruiker om het systeem ook in andere omstandigheden dan de gesloten omgeving te gebruiken, welke drempels ze eventueel zien, ... waarbij de context van statiegeld wel wordt meegegeven. Fost Plus neemt dit mee in de bevraging en bekijkt de formulering van de vraag.
- Zowel Cegeka als KBC hebben een vast systeem om hun medewerkers te bevragen. Daarvan zal gebruikt gemaakt worden om deze vragen te stellen aan hun medewerkers.

4 Testprotocol half-open/open testomgevingen

Veerle Put geeft toelichting bij het testprotocol. Zoals aangegeven in punt 3 zijn hier zwerfvuiltellingen voorzien.

Van de technologieproviders wordt opnieuw een voorstel verwacht. Belangrijkste focuspunten zijn de on pack datamatrix code, de opschaling (10.000 -> 50.000 units), en de introductie van de home scanner.

Wat de testlocatie betreft, streeft men naar een zo vergelijkbaar mogelijke situatie. De technologie provider kan deze in de halfopen omgeving niet langer zelf voorstellen. Fost Plus zoekt zelf de locaties omwille van praktische haalbaarheid (logistiek). De stuurgroep vraagt om toch voldoende aandacht te hebben voor de verscheidenheid van de omgeving (vakantiepark, pretpark, dierentuin, provinciaal domein ...) en doelgroepen (leeftijd, sociale achtergrond ...). Het is immers niet de bedoeling om een vergelijking tussen technologieën te maken maar de specificaties van het systeem vast te leggen. Ander interessant punt is of er reeds zwerfvuilmetingen gebeuren.

Volvo is niet langer in beeld als testomgeving. Er is ter plaatse slechts 1 producent die ook al sterk betrokken is bij de eerste pilootprojecten, en men probeert de inspanningen evenredig te verdelen over de verschillende drankenproducenten.

AFSPRAAK: de user survey bij piloot 1 en het testprotocol voor piloot 2 (waar? wat? hoe? meten?) worden op 9 juni aan de stuurgroep en klankbordgroep voorgelegd voor schriftelijke reactie tegen 16 juni.

5 Opvolgen discussie over communicatie

De lancering van de eerste pilootprojecten gebeurde via een “neutraal” persbericht vanuit de stuurgroep; gevolgd door een tweede persbericht vanuit het DDRS-consortium. Vooral het eerste werd opgepikt in de media, ook in Wallonië vanuit de idee dat de keuze van het statiegeldsysteem een nationaal gegeven is.

Daarnaast zijn er ook vragen vanuit de pers om de locatie te bezoeken. Momenteel is er een vraag vanuit Het Nieuwsblad en Le Soir. **AFSPRAAK** om bij vragen vanuit een persmedium telkens de woordvoerder van de OVAM te informeren. Hij informeert de woordvoerder van het kabinet, en bekijkt of zijn aanwezigheid nodig is. Bij onaangekondigde bezoeken van journalisten wordt teruggevallen op het protocol dat werd afgesproken met technologie providers en testlocaties.

De Minister brengt geen bezoek aan de testomgevingen. Er wordt wel een kort, facultatief bezoek georganiseerd voor stuurgroep en klankbordgroep. Vanuit Fost Plus zal daarvoor een moment worden voorgesteld, waarbij iemand op terrein ook een woordje uitleg geeft.

Fost Plus vraagt of de webpagina over digitaal statiegeld op de OVAM-website bij een google search hoger kan eindigen in de zoeklijst.

Er werd vanuit het DDRS-consortium een voorstel van FAQ-lijst aan de OVAM bezorgd. Deze moet echter aangepast worden zowel taalkundig (u ipv je, ...), als inhoudelijk. Zo bevat de lijst een aantal inhoudelijke elementen die nog niet op de stuurgroep zijn vermeld, ontbreken nog vragen vanuit lokale besturen, ...

AFSPRAAK: VVSG bezorgt haar input nog aan de OVAM. OVAM verwerkt deze en bezorgt een herwerkt voorstel aan de stuurgroep. De lijst wordt vervolgens voorgelegd aan de klankbordgroep voor verdere aanvullingen in een volgende versie.

6 Rondvraag

Veerle bereidde een antwoord voor op de vragenlijst vanuit Recycling Netwerk. Niet alle vragen konden al inhoudelijk beantwoord worden. Het is een levend document, dat wordt aangevuld naarmate meer info beschikbaar komt.

AFSPRAAK: de leden van de stuurgroep lezen na en bezorgen reactie aan Veerle tegen 16 juni. Nadien kan het document bezorgd worden aan Recycling Netwerk.

Nick Vliegen geeft aan dat in het Parlement de vraag werd gesteld wie aanwezig was op de webinars voor de lokale besturen, en of OVAM aanwezig was. Fost Plus geeft aan dat het om ong. 130 lokale besturen gaat met minstens 1 deelnemer en 16 intercommunales. Dit antwoord wordt meegenomen in het kwartaalrapport.

7 Volgende vergaderingen

De volgende vergadering is gepland op 28 juni.

